

DENUIT OCH CORDENIER

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)
den 27 januari 2005 *

I mål C-125/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages (Belgien), genom beslut av den 4 december 2003, som inkom till domstolen den 8 mars 2004, i målet

Guy Denuit,

Betty Cordenier

mot

Transorient — Mosaïque Voyages et Culture SA,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna N. Colneric och J. N. Cunha Rodrigues (referent),

* Rättegångsspråk: franska.

generaladvokat: A. Tizzano,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgivits av:

- Belgiens regering, genom E. Dominkovits, i egenskap av ombud,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom A. Aresu och J.-P. Keppenne, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (EGT L 158, s. 59; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 53) (nedan kallat direktivet).

- 2 Begäran har framställts i en tvist mellan å ena sidan Guy Denuit och Betty Cordenier och å andra sidan resebyrån Transorient — Mosaïque Voyages et Culture SA (nedan kallad resebyrån) beträffande priset för en resa till Egypten.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Artikel 4.4 a i direktivet har följande lydelse:

”Det avtalade priset får inte ändras såvida inte avtalet uttryckligen medger en ändring uppåt eller nedåt och exakt anger hur prisändringen skall beräknas och då endast när det gäller variationer i

- transportkostnader, inklusive bränslekostnader,

- skatter och avgifter för vissa tjänster, t.ex. landningsskatter eller start- och landningsavgifter i hamnar eller på flygplatser,

- de växlingskurser som används i samband med det resepaketet det gäller.”

- 4 Direktivet har införlivats med belgisk rätt genom loi régissant le contrat d'organisation de voyages et le contrat d'intermédiaire de voyages (lag om avtal om paketresor och avtal med researrangör) av den 16 februari 1994 (*Moniteurbelge* av den 1 april 1994, s. 8928), där artikel 11.1 motsvarar nämnda artikel 4.4 a i direktivet och har följande lydelse:

”Det avtalade priset får inte ändras såvida inte avtalet uttryckligen medger det och exakt anger hur prisändringen skall beräknas och då endast när det gäller variationer i

- a) de växelkurser som används i samband med resan och/eller

- b) transportkostnader, inklusive bränslekostnader och/eller

- c) skatter och avgifter för vissa tjänster.

I sådant fall skall variationerna även kunna ge upphov till en prisnedsättning.”

Twisten i det nationella målet och tolkningsfrågorna

- 5 Guy Denuit och hans hustru Betty Cordenier, som är sökande i det nationella målet, bokade hos resebyrån en resa till och en vistelse i Egypten för sig själva och sitt barn Thierry till ett paketpris av 2 765 euro, i vilket det ingick bland annat flygresan tur och retur från Bryssel samt kryssning på Nilen mellan den 2 och den 9 mars 2003.
- 6 I resebyråns särskilda resevillkor anges att "priset för dessa tjänster har beräknats i förhållande till dollarns växelkurs vid broschyrens tryckning (januari 2002 — kurs. 1 euro = 0,91 USD). Varje ändring som sker före avresan och som överstiger eller understiger 10 procent ger arrangören rätt att anpassa priset".
- 7 Sökandena i det nationella målet begärde efter resan att resebyrån skulle återbetala en del, nämligen 217,61 euro, av paketpriset som de redan hade betalat. De gjorde gällande att detta borde sättas ned proportionerligt för de tjänster som betalats i dollar, till följd av växelkursändringen för denna valuta, som vid deras avresedag växlades till kursen 1,08 USD för en euro.
- 8 Resebyrån vägrade att ersätta sökandena i det nationella målet och åberopade bland annat artikel 11.1 i lagen av den 16 februari 1994.

- 9 Sökandena vände sig således till collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages, som är en belgisk organisation utan vinstsyfte.
- 10 Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages ansåg att det krävdes en tolkning av artikel 4.4 i direktivet för att avgöra tvisten och beslutade därför att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- "1) Skall, när ett villkor i ett avtal mellan en konsument och en researrangör och/ eller detaljhandlare endast föreskriver en möjlighet till ändring av priset uppåt och exakt anger hur prisändringen skall beräknas och då endast för att beakta de variationer som anges i artikel 4.4 a i direktivet, denna artikel tolkas så, att den underförstått föreskriver att en ändring nedåt skall ske enligt samma beräkningssätt?
- 2) Skall, när ett villkor i ett avtal mellan en konsument och en researrangör och/ eller detaljhandlare föreskriver en möjlighet till ändring av priset såväl uppåt som nedåt, utan att ange hur prisändringen skall beräknas, endast för att beakta de variationer som anges i artikel 4.4 a i direktivet, denna artikel tolkas så, att hela avtalsvillkoret är ogiltigt eller endast i den mån det avser ändringen uppåt?
- 3) Skall, när ett villkor i ett avtal mellan en konsument och en researrangör och/ eller detaljhandlare föreskriver en möjlighet endast förresearrangören och/eller

detaljhandlaren att göra en ändring av priset uppåt eller nedåt och anger hur prisändringen skall beräknas och då endast för att beakta de variationer som anges i artikel 4.4 a i direktivet, denna artikel tolkas så, att hela avtalsvillkoret är ogiltigt, eller endast i den mån det avser ändringen uppåt?

- 4) Skall, när ett villkor i ett avtal mellan en konsument och en researrangör och/eller detaljhandlare föreskriver en möjlighet för såväl researrangören och/eller detaljhandlaren som för konsumenten att påkalla en ändring av priset såväl uppåt som nedåt och anger hur prisändringen skall beräknas och då endast för att beakta de variationer som anges i artikel 4.4 a i direktivet, denna artikel tolkas så, att researrangören och/eller detaljhandlaren har en skyldighet att genomföra en ändring nedåt av priset även om konsumenten inte har begärt det?"

Domstolens behörighet

- 11 Inledningsvis skall det prövas om collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages skall anses utgöra en domstol i den mening som avses i artikel 234 EG.
- 12 För att bedöma huruvida det hänskjutande organet är en domstol i den mening som avses i artikel 234 EG i fördraget, skall EG-domstolen beakta ett antal omständigheter, nämligen om organet är upprättat enligt lag, om det är av stadigvarande karaktär, om dess jurisdiktion är av tvingande art, om förfarandet är kontradiktorsiskt, om organet tillämpar rättsregler samt om det har en oberoende ställning (se

bland annat dom av den 17 september 1997 i mål C-54/96, Dorsch Consult, REG 1997, s. I-4961, punkt 23 och där nämnd rättspraxis, samt av den 30 maj 2002 i mål C-516/99, Schmid, REG 2002, s. I-4573, punkt 34).

- 13 Enligt domstolens rättspraxis utgör en genom avtal upprättad skiljedomstol inte en "domstol i en medlemsstat" i den mening som avses i artikel 234 EG, eftersom det varken rättsligt eller faktiskt föreligger någon skyldighet för avtalsparterna att hänskjuta sina tvister till skiljeförfarande, och eftersom myndigheterna i den berörda medlemsstaten inte medverkar vid beslutet att välja skiljeförfarande och inte heller på eget initiativ kan ingripa i förfarandet inför skiljemannen (se dom av den 23 mars 1982 i mål 102/81, "Nordsee" Deutsche Hochseefischerei, REG 1982, s. 1095, punkterna 10–12, svensk specialutgåva, volym 6, s. 345, och av den 1 juni 1999 i mål C-126/97, Eco Swiss, REG 1999, s. I-3055, punkt 34).
- 14 I det nationella målet framgår det av begäran om förhandsavgörande att anhängiggörandet vid collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages följer av en skiljedoms klausul som avtalats mellan parterna.
- 15 Talan vid denna skiljedomstol är enligt belgisk lagstiftning inte det enda sättet att lösa en tvist mellan en enskild och en researrangör. Visserligen skall en allmän domstol, vid vilken en tvist som omfattas av en skiljedoms klausul har anhängiggjorts, förklara sig obehörig enligt artikel 1679.1 i den belgiska rättegångsbalken. Collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages jurisdiktion är emellertid inte obligatorisk för så vitt en enskild, i avsaknad av en skiljedoms klausul som avtalats mellan parterna, kan vända sig till de allmänna domstolarna för att avgöra tvisten.

- 16 Eftersom det i det nationella målet varken rättsligt eller faktiskt föreligger någon skyldighet för avtalsparterna att hänskjuta sina tvister till skiljeförfarande och de belgiska myndigheterna inte medverkar vid beslutet att välja skiljeförfarande, skall collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages inte anses vara en domstol i en medlemsstat i den mening som avses i artikel 234 EG.
- 17 Av vad som anförts följer att domstolen inte är behörig att besvara de frågor som hänskjutits av collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Rättegångskostnader

- 18 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på denna att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande dom:

Domstolen är inte behörig att besvara de frågor som ställts av collège d'arbitrage de la Commission de Litiges Voyages.

Underskrifter